

Innhold:

Spent før klimamøte

Sommerens klimamøte i Bonn kan bli det heteste på mange år.

• side 3

Ja til gass

Naturvernforbundet sier ja til gass, men bare i Grenland.

• side 4

Sanghjelp fra Sting?

Blekkulf planlegger en internasjonal karriere og ber om hjelp fra Sting.

• side 5

Villrein truet

Om et tiår eller to vil mange av landets villreinstammer være borte, mener Direktoratet for naturforvaltning.

• side 9

– Ap verre enn Sp

Arbeiderpartiets rovdyrpolitikk er verre enn da Senterpartiet hadde regjeringsmakt, mener Thor Midteng i Naturvernforbundet.

• side 9

Kastet av

Det var plass til sykkel på toget, men Knut Caspari ble kastet av fordi han ikke hadde kjøpt plass til sykkel på forhånd.

• side 10

Faunakrim i Østfold

40 skarvereder er plyndret i Øra naturreservat.

• side 11

Brustad vil hindre innsyn

Sylvia Brustad vil ikke lovfeste retten til miljøinformasjon. Mens om lag hundre instanser er positive til lovforslaget er Brustads departement krystallklart i sin motstand.

Forslaget innebærer at man ved å kontakte en virksomhet kan få informasjon om forurensning, avfall, ressurs- og energiforbruk, samt andre forhold ved virksomheten som har vesentlig betydning for miljøet.

Sylvia Brustad kan ikke se at det er behov for en egen lov om rett til miljøopplysninger fra private og offentlige virksomheter.

• side 8

Massiv mobilisering mot gass

Gasskraft skal bli valgkamptema. Det er målet når tretten organisasjoner mobiliserer til miljøtreff første helga i august. Treffet går av stabelen i Levanger, en knapp mil fra tomte hvor Industrikraft har fått konsesjon til å bygge gasskraftverk i Skogn.

– Målet er å få satt miljø og spesielt gasskraft på dagsorden i valgkampen. Og å vise styrke i kampen mot forurensende gasskraftverk, forteller Lars Haltbrekken i Fellesaksjonen mot gasskraftverk.

• side 3

Kjerringa mot strømmen

Informasjon er første skritt på veien til å gjøre noe med problemer. Det er bakgrunnen for at vi for tre år siden fikk Århus-

Leder

konvensjonen. Den skal sikre tilgang til informasjon, deltakelse i beslutningsprosesser og tilgang til rettsmidler i miljø-saker.

Retten til miljøinformasjon er også nedskrevet i den norske grunnloven. Paragraf 110 b fastslår at borgerne er «berettigede til Kundskab om Naturmilieuets Tilstand og om virkningerne af planlagte og iværksatte Indgrep i Naturen». Dette er imidlertid det eneste som sies noe om retten til miljøinformasjon i Norges Lover.

Etter to års arbeid la Lovutvalget for miljøinformasjon frem sin innstilling til miljøvernminister Siri Bjerke rett før jul i fjor. Der foreslår de å lovfeste retten til informasjon om institusjoners miljøpåvirkning, uavhengig av om de er offentlige eller private. Det vil blant annet gjøre det mulig å kreve informasjon om et departements energiforbruk.

Over 100 instanser har sendt inn høringsuttalelser om retten til miljøinformasjon. De aller fleste støtter hovedpunktene i innstillingen. Men Kommunal- og regionaldepartementet skiller seg ut ved å ved å gå mot lovfestet rett til miljøinformasjon.

Vi regner med at Miljøverndepartementet og regjeringen ikke tar denne uttalelsen til følge. Samtidig er det fristende å spørre hva Kommunal- og regionalminister Sylvia Brustad vil skjule?

Organisasjoner vil stoppe Esso

– Stopp Esso, tenk før du tanker oppfordrer 15 organisasjoner. Årsaken er at morselskapet ExxonMobil har gjort sitt beste for å torpedere klimaavtalen fra Kyoto.

Ved åpningen av kampanjen advarte Lars Andreas Larsen mot at makt flyttes fra folk til lukkede styrerom i multinasjonale selskaper.

Mer informasjon:
www.essokampanjen.naturvern.no

Lars Andreas Larsen advarer mot at makt flyttes fra folk til lukkede styrerom i multinasjonale selskaper.
(Foto: Audun Garberg)

Forbyr 1200 kjemikalier

EU's miljøvernministre har bestemt seg for å forbyr 1200 kjemikalier. Men EU vil ikke forbyr hormonhermere – stoffer som kan påvirke menneskers hormonsystem. EU vil først overveie å sette kjente hormonhermere på forbudslisten når det er funnet måter å teste og definere stoffene på, skriver Politiken. Stoffene som forbys er

enten kreftfremkallende, endrer arveanlegg, skader fruktbarheten eller er oppført på Stockholm-konvensjonens liste over vanskelig nedbrytbare miljøgifter, såkalte POPs. Bedrifter som ønsker å bruke stoffene, må søke om dispensasjon og dokumentere at de kan håndtere kjemikaliene på betryggende vis. På denne måten snur EU bevisbyrden.

Shell satser fornybart

Mens Esso gjør sitt beste for å torpedere Kyoto-avtalen, lover Shell mer penger til fornybar energi. Selskapet bruker i dag om lag 100 millioner dollar årlig på fornybar energi. Dette programmet løper ut neste år, men selskapet varsler fem nye år med totale investeringer mellom 500 millioner og 1 milliard dollar, melder Reuters. Dette er likevel småpenger for et selskap som investerer ti milliarder dollar årlig.

Kaviarsalg reduseres for å redde støren

Støren, fisken som gir rogn til russisk kaviar, er etter mange års overbeskatning og ulovlig fangst i ferd med å dø ut. Nå skal eksporten av kaviar reduseres for å redde støren.

De mest eksklusive kaviarsortene går for nesten 38.000 kroner kiloet, og delikatessen

skaffer mange arbeidsplasser og solide inntekter for blant andre Russland, Aserbajdsjan, Kasakhstan og Turkmenistan.

Iveren etter å gjøre gode penger på kaviarsalg har de siste årene ført til at presset på støren har blitt for stort. Landene rundt Kaspiahavet har opplevd en ned-

gang i fangsten fra 22.000 tonn på slutten av 1970-tallet til 1.100 tonn i dag. En kommisjon oppnevnt av Konvensjonen for internasjonal handel med truede arter fra flora og fauna (CITES) har derfor bestemt at eksporten av kaviar må reduseres for å redde støren.

Valg-treff mot gass

Gasskraftmotstandere mobiliserer til miljøtreff første helga i august. Målet er å gjøre gasskraft og miljø til tema i valgkampen.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

Miljøtrefet går av stabelen i Levanger, en knapp mil fra tomta hvor Industrikraft har fått konsesjon til å bygge gasskraftverk i Skogn. På programmet står blant annet partilederdebat, appeller og sight-seeing til Norske Skog og gasskraftverk-tomta. Oppvarmer for søndagens politikerdebatt er Petre-stjernen Bare Are. Bak arrangementet står Natur og Ungdom, Naturvernforbundet, Fellesaksjonen mot gasskraftverk og ti andre organisasjoner.

Vise styrke

– Målet er å få satt miljø og spesielt gasskraft på dagsorden i valgkampen. Og å vise styrke i kampen mot forurensende gasskraftverk, forteller Lars Haltbrekken i Fellesaksjonen mot gasskraftverk.

– Dette er en kjempemulighet for folk til å vise motstand mot forurensende gasskraftverk, lære mye det og gjøre dette til en sak i valgkampen. Jeg tror ikke de selvutnevnte hovedmotstanderne Høyre og Arbeiderpartiet vil våge å ta miljø som tema i valgkampen, for det er svært lite som skiller dem i miljø saker.

– Mørkere i 1997

Også for fire år siden ble det arrangert miljøtreff mot gasskraftverk. Treffet var den gang langt til Øygarden utenfor Bergen. Trusselen om aksjoner fikk daværende statsminister Jagland til å utsette gasskraftsaken.

– Nå er det gitt konsesjon til bygging av tre gasskraftverk. Dermed ser det vel ganske mørkt ut for motstanderne?

– Nettopp derfor bør folk delta i arbeidet mot gasskraftverk, for eksempel ved å delta på treffet. Men det så faktisk mørkere ut i 1997. Da var det meningen at de skulle starte byggingen, det er det ikke i dag. Siden den gang har vi dessuten fått styrket våre argumenter: Vi vet mer om klimatrusselen og ny teknologi har gjort det helt unødvendig å bygge forurensende gasskraftverk. Dessuten har Norge for-

Disse står bak miljøtrefet:

- Arbeidernes Ungdomsfylking (AUF)
- Sosialistisk Ungdom (SU)
- Rød Ungdom (RU)
- Senterungdommens Landsforbund (SUL)
- Kristelig Folkepartis Ungdom (KrFU)
- Kristelig Folkeparti
- Senterpartiet
- Rød Valgallianse
- Sosialistisk Venstreparti
- Natur og Ungdom
- Norges Naturvernforbund
- Fellesaksjonen mot gasskraftverk
- Framtiden i våre hender

pliktet seg til å redusere utslippene av klimagasser, påpeker Haltbrekken.

Det blir satt opp busser til treffet fra Oslo, Bergen og Trondheim.

Mer informasjon:
www.nu.no/miljotreff

Høy spenning før toppmøte i Bonn

Sommerens klimatoppmøte i Bonn kan bli det mest spennende på mange år.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

I november brøt klimaforhandlingene i Haag sammen, etter uenighet om opptak av CO₂ i skog. Så kom en ny amerikansk president og forkastet hele avtalen.

Fortsetter forhandlingene

I slutten av juli møtes partene i Bonn til en ny forhandlingsrunde.

– Vår forventning er klar: Å fortsette der vi slapp i Haag, sier Norges forhandlingsleder Harald Dovland. Det betyr blant annet å finne løsninger på hvordan opptak av CO₂ i skog skal tas med i landenes klimaregnskap, regler for handel med kvoter og bistand til u-land som rammes av klimændringene. Dovland mener disse forhandlingene bør gå videre selv om USA velger å stå utenfor.

– Da har USA mulighet til å sabotere arbeidet?

– Det er en mulighet, men vi har ingen indikasjoner på at de vil hindre andre land i å bli enige, sier Dovland.

EU går videre

Toppmøtet mellom George W. Bush og EU-lederne i Gøteborg 14. juni endte uten enighet om klimaavtalens fremtid. I en felles uttalelse fra møtet skriver partene at de er uenige om Kyoto-protokollen og ratifisering av den, men er fast bestemt på å arbeide sammen om klimaspørsmål...

Den amerikanske administrasjonen har ennå ikke lagt frem noe alternativ til Kyoto-avtalen, og Harald Dovland tviler på at de vil rekke å gjøre det innen neste forhandlingsrunde.

Samtidig står EU fast på sitt mål om å ratifisere avtalen i løpet av neste år. De håper opini-

onen i USA og resten av verden vil tvinge Bush til å komme etter.

U-land kan velte avtalen

Kyoto-avtalens fremtid er imidlertid avhengig av at resten av verden står samlet mot USA. Da må alle EU's medlemsland slutte opp om unionens offisielle politikk. Dessuten må de klare å overtale Russland og Japan. Det kan holde hardt.

– Japan kan ikke fortsette sammen med de europeiske landene uten USA. Men vi vil til det siste prøve å få til en ratifikasjon sammen med USA, sa Japans utenriksminister Makiko Tanaka til utenrikskomiteen i det japanske parlamentet i midten av juni, ifølge Kyodo News.

Også u-landsgruppen G77 og Kina har en nøkkelposisjon i forhandlingene.

– Hvordan G77 vil stille seg til en Kyoto-protokoll uten USA er vi usikre på. Hvis de går imot har vi en helt ny situasjon, sier Harald Dovland.

25. og 26. juni møtes G77-landene for å legge sin strategi.

Finnmark
Ressursselskap

FORSVARSDEPARTEMENTET

KARMØY KOMMUNE
RÅDHUSET
POSTBOKS 200 - 4250 KOPERVIK

Natur & miljø Bulletin

Redaktør: Audun Garberg (tlf: 22 40 24 25)

Redaksjon: Jens Petter Toldnes (tlf: 22 40 24 23),
Kristian Jahre (tlf: 22 40 24 24)

Adresse: Postboks 342 Sentrum, 0101 OSLO,
Tlf: 22 40 24 00, Faks: 22 40 24 10. e-post: redaksjonen@naturvern.no

Abonnement: 280/år (privatpersoner), 600/år (bedrifter)

Annonser: Tlf: 23 12 20 70 Faks: 23 12 20 71

Utgiver: Norges Naturvernforbund. Web: www.naturvern.no

Trykking: GAN Grafisk AS.
Neste utgave: 10.08.2001

fagpressen

Naturvernere sier ja til gass

MANDAL: Naturvernforbundets landsmøte ønsker gassrørledning til Grenland, men sier nei til gasskraftverk.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

Naturvernforbundets landsmøte i Mandal 8.-10. juni var sterkt kritisk til innenlands bruk av gass, men sier likevel ja til gassrørledning til Grenland i Telemark. Årsaken er at gass fraktet i rør gir mindre utslipp enn gass fraktet med skip. Naturvernforbundet aksepterer derfor en rørledning som forsyner industrien i Grenland med råstoff, så lenge ledningen ikke får en dimensjon som er større enn industriens behov.

En overdimensjonert rørledning vil ifølge forbundet legge til rette for gasskraftverk i Grenland. De frykter også at gassoverskuddet kan utkonkurrere videre satsning på fjernvarme fra industrien. I dag slipper industrien i Grenland 9 TWh varme utnyttet ut til luft og vann. Det tilsvarer produksjonen fra 14 Alta-kraftverk.

Mot gass i Bergen

Naturvernforbundet er derimot

kritisk til bruk av gass mange andre steder. De frykter at bygging av infrastruktur for gass vil utkonkurrere miljøvennlige løsninger som bioenergi og fjernvarme. Denne konflikten er særlig tydelig i Bergen, ifølge en uttalelse fra landsmøtet. Byen er i ferd med å bygge ut et fjernvarmenett. En gassrørledning vil derfor «vere ein direkte konkurrent til fjernvarmen, og gjere anlegget mindre lønsamt», heter det i uttalelsen fra møtet.

Dessuten vil forbrenning av gassen føre til utslipp av nærmere én million tonn CO₂ årlig. Det er om lag like mye som det planlagte gasskraftverket i Øygarden utenfor Bergen.

Strid om vindkraft

Mer strid ble det da de drøyt 100 deltagerne på landsmøtet skulle diskutere vindkraft. Natur og Ungdom hadde fremmet forslag om en uttalelse som sa ja til en redusert utbygging av vindkraft på Smøla i Møre og Romsdal. Utbyggingen har vært motarbe-

det av Naturvernforbundet lokalt og sentralt.

– Det er urimelig å sette en annen miljøstandard for utbygging av vindkraft enn annen energi, sa Eli Heiberg fra Sogn og Fjordane.

Natur og Ungdoms leder, Elin Lerum Boasson var imidlertid krystallklar i sitt forsvar av vindkraftutbygging på Smøla og andre steder:

– Naturvernforbundet må våge

å ta standpunkt til ting de synes er bra. Vi må diskutere hvilken energipolitikk vi skal ha i Norge fremover: fossil eller fornybar.

Debatten endte med at landsmøtet vedtok en uttalelse der de oppfordrer til utbygging av vindkraft, og krever at myndighetene snarest mulig utarbeider en nasjonal plan for utbygging av vindkraft. Landsmøtet er positiv til utbygging blant annet på Hitra, Kvaløya og Havøygavlen. ■

Ledelsen gjenvalgt

Erik Solheim ble gjenvalgt som leder av Naturvernforbundet.

Solheim ble med akklamasjon gjenvalgt som leder for Naturvernforbundet i to nye år. Det samme ble nestleder Helene Bank og sentralstyremedlemmene Ottar Michelsen og Ragnar Johnsen. Ny i styret er Unn Jenny Utne Kvam, som har bakgrunn fra Natur og Ungdom der hun var nestleder i 1998 og -99.

Ny er også Lars Haltbrekken som første varamedlem, mens varamedlemmene Tone Skau Jonassen og Gunnar Sander ble gjenvalgt. ■

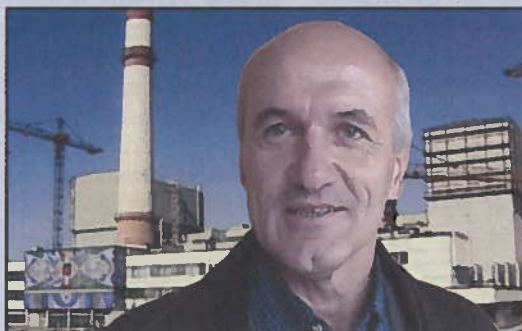
Erik Solheim skal lede Naturvernforbundet i to nye år.

Kommuneforbundet støtter Sergej Kharitonov – gjør du?

Sergej Kharitonov mistet sommeren 2000 jobben sin ved Leningrad atomkraftverk fordi han i mange år har protestert på gjentatte brudd på miljø- og sikkerhetsrutiner ved verket.

Norges Naturvernforbund støtter miljøorganisasjonen Zelenyj Mir, som sammen med Sergej nå går gjennom det russiske rettsystemet for at han skal få tilbake jobben. Dette er en tidkrevende og dyr prosess. Sergej har mistet alle inntekter, og Zelenyj Mir sliter med å få endene til å møtes.

Norsk Kommuneforbund har støttet Sergejs sak med 15.000 kroner. Dette er et flott bidrag, men Sergej og Zelenyj Mir trenger mer økonomisk hjelp – fra deg!

Støtte kan sendes til: Norges Naturvernforbund, Pb. 342 Sentrum, 0101 Oslo, kontonummer 5005 66 59673, «Støtteaksjon for Sergej Kharitonov».

Spør Sting om sanghjelp

Blekkulf vil bli internasjonal kjendis og har spurt popartisten Sting om drahjelp.

N&M Bulletin
KRISTIAN JAHRE

Sting ble overrakt Blekkulfs Ærespris da han var i Oslo for å spille på Norwegian Wood for et par uker siden.

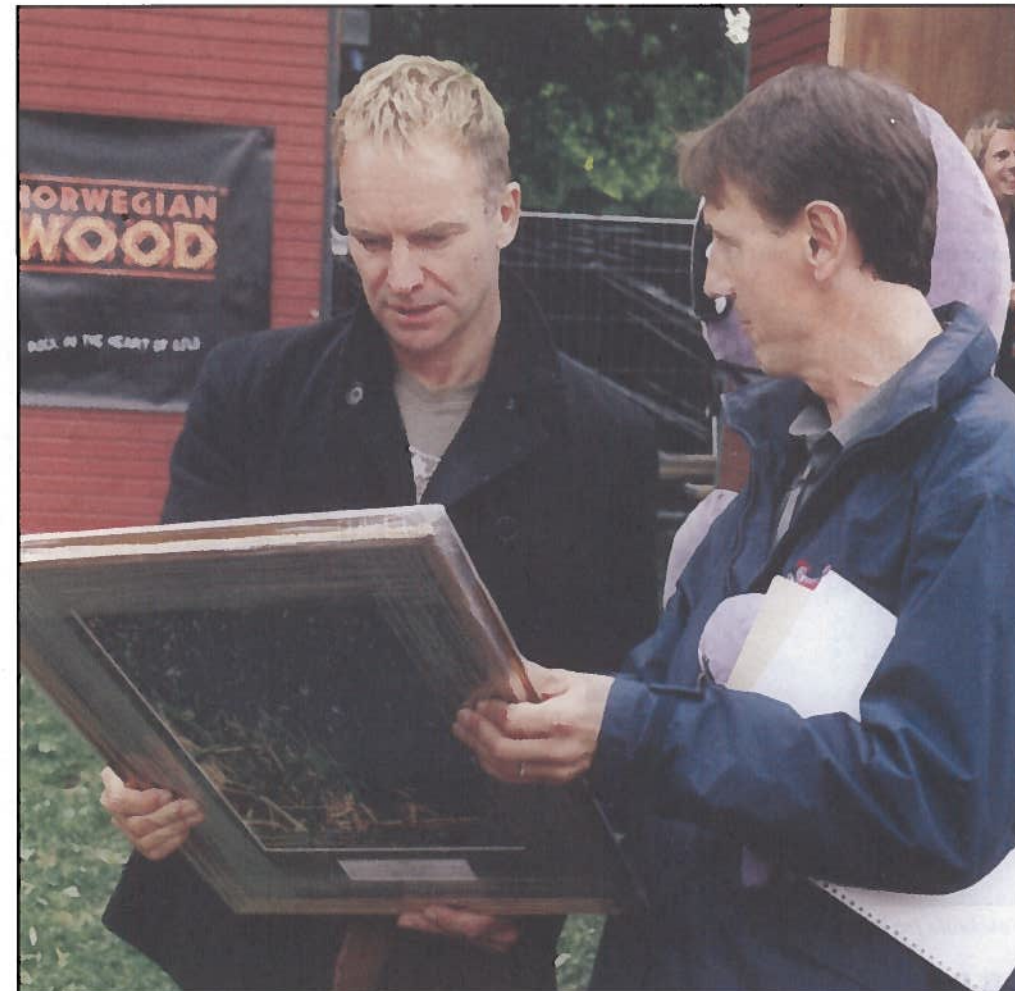
– Prisen er veldig eksklusiv, og Sting får den for sin innsats for regnskogen. Det er viktig at barn og unge ser at også popstjerner bryr seg om naturen, sier Andrew Kroglund, daglig leder i Blekkulfs Miljødetektiver.

Fortsatt kjøper norske forbrukere anseelige mengder produkter av tropisk trevirke som stammer fra ulovlig eller ikke bærekraftig hogst. Ifølge Blekkulf hjelper Sting myndighetene og miljøorganisasjonene med å sette fokus på omsetningen av hagemøbler og andre produkter som stammer fra regnskogen. Blant annet har Sting vært en viktig talsmann for Regnskogfondet.

Tidligere har også Märta Louise og Thor Heyerdahl fått Blekkulfs Ærespris.

Yellow submarine

Etter prisoverrømmelsen diskuterte Kroglund de 13 nye Blekkulf-episodene for barne-tv med

Popartisten Sting (til venstre) tok seg også tid til å lese gjennom en beskrivelse av de nye Blekkulf-tegnefilmene da han ble overrakt Blekkulfs Ærespris av Andrew Kroglund. (Foto: Brage Rønningen)

Sting. Sting tok seg tid til å lese gjennom en beskrivelse av tegnefilmene og titte på bilder, deriblant et bilde av Blekkulf i en gul u-båt.

– Jeg spurte Sting om han ville skrive kjenningsmelodien for serien. Da han så den gule u-båten, sa han at det allerede var et kjent orkester som hadde skrevet om en gul u-båt, men han lovt å tenke på saken. Vi skal prate sammen igjen om tre måneder, sier Kroglund stolt.

Tester Tyrkia

De nye tv-programmene om

Selv om et annet kjent orkester også har skrevet om en gul u-båt, vil Sting vurdere å skrive kjenningsmelodien til den nye Blekkulf-serien. (Illustrasjon: Blekkulf)

Blekkulf og vennene hans skal etter planen være ferdig neste vår og blir først og fremst tilbudt NRK Barne-tv. De skal også brukes i en større satsing på å internasjonalisere Blekkulf.

– Atlanterhavet er stort, og Blekkulfs basisverdier er universelle. Tanken bak Blekkulf er enkel: Ta vare på naturen. Og ta barn på alvor. Vi har derfor ingen problemer med at figuren, tv-filmer og sånne ting blir brukt til å promotere organisasjoner i andre land som deler våre verdier. Hvorfor i all verden skal vi i rike Norge sitte alene med en slik enorm ressurs som Blekkulf er, spør Kroglund.

Som et prøveprosjekt er rettighetene lånt bort til en tyrkisk organisasjon.

– Organisasjonen jobber for et renere hav og satser inn mot

skoleverket. Den jevne tyrker er ingen miljøvernere, og derfor er det viktig å starte med barna hvis man på sikt skal få til miljøvern i Tyrkia, forklarer Kroglund.

Nye Donald?

– Så Blekkulf skal bli internasjonal kjendis på linje med Disney-figurene?

– Verdimessig sett er Blekkulf mye viktigere enn både Mikke og Donald. Premissene for å slå gjennom med tegnede figurer er riktignok noe endret i løpet av 75 år, men teoretisk er det ingen grunn til Blekkulf ikke kan bli like kjent. Pokémon har vist at det fortsatt går an å skape en internasjonal farsott blant barn. Selv om Pokémon-satsingen har langt større midler tilgjengelig enn vi kan drømme om, sier Kroglund. ■

God start – svak oppfølging

Året startet med at tre vassdrag i Saltfjellet-Svartisen ble reddet fra utbygging. De neste seks månedene var ikke like grønne.

I sin nyttårstale på kvelden 1. januar varslet Jens Stoltenberg at regjeringen vil stanse planene om utbygging av Bjøllåga, Mel-

fjord og Beiarn i Saltfjellet-Svartisen. Dermed ble en årelang kamp for vassdragene kronet med seier. Regjeringen fikk en sårt tiltrengt miljøsak med positivt fortegn. «Tiden for nye store vannkraftutbygginger i Norge er over», sier Stoltenberg i sin tale. 8. juni: Et knapt halvår senere

gir regjeringen konsesjon til en kontroversiell, om enn redusert, kraftutbygging i Øvre Otta-vassdraget. De to planlagte kraftverkene skal til sammen produsere om lag 525 GWh i året. Selve byggingen kan komme i gang allerede neste sommer. ■

N&M Bulletin har tatt et tilbakeblikk på årets første seks måneder. Her er noen av miljøsakene:

Sjekker nordmenn for miljøgiftskader

Naturvernforbundet: 40.000 kan være PCB-forgiftet

Over 40.000 nordmenn kan være i fare for å bli forgiftet av PCB. Det er ifølge Naturvernforbundet, Pollutanten er nå i gang med å undersøke om det er noen som har blitt forgiftet. Naturvernforbundet har også undersøkt om det er noen som har blitt forgiftet. Det er ifølge Naturvernforbundet, Pollutanten er nå i gang med å undersøke om det er noen som har blitt forgiftet. Det er ifølge Naturvernforbundet, Pollutanten er nå i gang med å undersøke om det er noen som har blitt forgiftet.

Faksimile fra Dagsavisen

40.000 med PCB i blodet

22. januar: Minst 40.000 nordmenn kan ha farlig mye av miljøgiften PCB i blodet, hevder Norges Naturvernforbund. Statens institutt for folkehelse er uenig og viser til at det var langt høyere nivå av PCB i morsmelken på 80-tallet.

Ni pluss sju ulver

10. februar: Startskuddet for den store ulvejakten i Østerdalen. Det er gitt tillatelse til å felle ni ulver. Jakten skaper reaksjoner langt utenfor landets grenser, og ikke minst fra svenske myndigheter. Tre organisasjoner forsøker å stanse jakten i namsretten, men 16. februar tapte miljøorganisasjonene, og ble idømt 100.000 kroner i saksomkostninger.

Miljøorganisasjonene reagerer spesielt kraftig mot at myndighetene tar i bruk helikopter for å felle ulvene. Ni ulver blir felt i jakten. Da den var over startet jakt på jerv. I løpet av 14 dager i månedsskiftet april/mai ble like mange jerv avlivet. I juni ble det gitt «betinget» tillatelse til å felle ytterligere sju ulver og seks bjørner.

Redder Gaustatoppen?

20. februar: Tone Hesledalen og sønnen Ole Hesledalen har ikke underskrevet avtalen om omfattende turistutbygging ved Gaustatoppen. De to grunneierne kan dermed velte utbyggingsplanene til Hallvard Flatland og Arthur Buchardt.

– Vi er meget skeptisk til et så tungt og

omfattende inngrep i naturen så høyt til fjells, sier Ole Hesledalen til Varden.

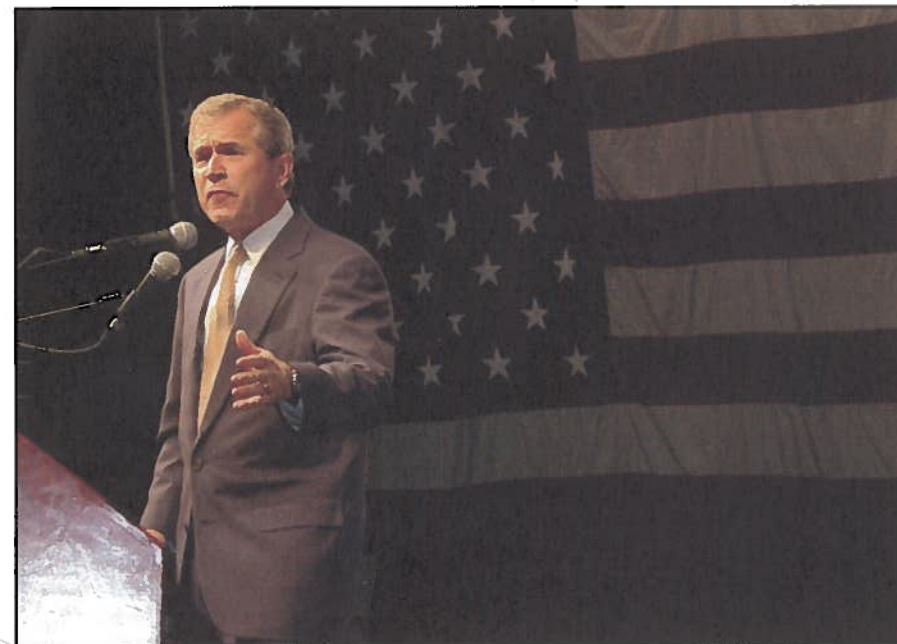
Mat i havet

13. mars: Miljøbedriften Scanbio i Lysøysund har dumpet om lag 4.000 tonn matavfall rett i Frohavet, avslører Adresseavisen. Bedriften som resirkulerer matavfall er under politiettersforskning. Også Scanbio Bjuen er tidligere bøtelagt for ulovlig utslipp.

Bush kaster Kyoto-avtalen

14. mars: USAs president George W. Bush varsler at landet ikke vil redusere utslippene av klimagassen CO₂ fra kraftverk, slik han lovte i valgkampen. Dette begrunner han blant annet med frykt for høyere strømpriser. I slutten av måneden erklærer den amerikanske administrasjonen Kyoto-avtalen for død. Presidenten mener avtalen vil skade amerikansk økonomi, og bryter det internasjonale klimasamarbeidet.

23. april: Statsminister Stoltenberg sier at Bushs avgjørelse om å ikke undertegne

President George W. Bush mener Kyoto-avtalen vil skade amerikansk økonomi og bryter derfor det internasjonale klimasamarbeidet.

Kyoto-avtalen vil bremse miljøarbeidet i hele verden.

– Dette får konsekvenser også for Norges innsats, sa Stoltenberg til NRK.

Giftalger dreper oppdrettsfisk

21. mars: Giftalger blir registrert i Farsund. Algeoppblomstringen kan skyldes at ballastvann er pumpet ut fra en japansk båt. Flere hundre tonn oppdrettsfisk blir slaktet eller dør.

Norgesrekord?

25. mars: Oljespruten står fra Norcem i Brevik. Ut renner om lag 750 tonn spillolje, et av Norges største akuttutslipp fra en bedrift på land. Norcem er anmeldt for forholdet.

Ung kollektivrabatt

20. april: Samferdselsminister Terje Moe Gustavsen lover rabattkort for ungdom på buss og tog. Det blir ifølge VG regjeringens hovedtiltak i 2002-budsjettet for å forme de unges transportvaner.

Ugressmiddel mot byråkrater

20. april: Kurt Oddekalv og hans menn utløser brannalarmen ved Direktoratet for naturforvaltning. Ansatte som kommer ut blir sprayet med ugressmiddelet roundup i protest mot rotenonbehandling av Steinkjer-vassdraget. Neste morgen starter imidlertid rotenon-behandlingen.

Kraftsalven

25. april: Vårens kraftsalve kom fra Bellona-leder Frederic Hauge, som i Nationen karakteriserte olje- og energiminister Olav Akselsen som en «sammenhengende kortslutning av logiske brister». Ifølge Hauge er Akselsen ikke i stand til å uttale seg i gasskraftsaken:

– Jeg er pisslei Akselsen, han er en bakstreversk fjott. Han har drivhuseffekt inni hodet sånn som det koker der, sa Hauge blant annet.

Slakter Norges innsats

10. mai: Norges innsats i de internasjonale klimaforhandlingene slaktes av den danske forhandlingslederen, Thomas Becker.

Vil rense i Russland

11. mai: Ti år etter at pengene ble satt av mener regjeringen tiden er moden for å bruke opptil 270 millioner til å rense utslippene fra fabrikk i de russiske byene Nikel og Zapolyarny.

Faksimile fra Aftenposten interaktiv

Må importere avfall

7. april: 20 nye anlegg for søppelforbrenning er planlagt i Norge. Blir alle bygget, må de trolig importere avfall for å få nok å gjøre, skriver Aftenposten. Naturvernforbundet er kritisk til økt forbrenning, og vil heller ha gjenbruk og gjenvinning.

Over 20 nye forbrenningsanlegg under planlegging. Advarer mot at Norge blir importør av søppel

Over 20 nye forbrenningsanlegg for søppel planlegges i Norge. Blir alle bygget, må de trolig importere avfall for å få nok å gjøre. Naturvernforbundet er kritisk.

AGNAR KAARØD
LARS HENRI BARSTAD
STEIN J. BJØRGE (foto)

Resurs. Avfall er resurs på tross av det. Det er Christine Hvalstad fra Naturvernforbundet og klubbleder Pål-Erik Børtsen ved Dyrnes enge i Lillesand.

Vårens førstesider i Natur & miljø Bulletin:

Nr. 1: «Data på dynga» – bare en av tre utrangerte datamaskiner blir samlet inn.

Nr. 2: «Butikker gir blaffen i enøk» – fyrer for åpen dør i sprengkulda.

Nr. 3: «Sluker strøm» – handels- og service-næringen bruker 70 prosent mer strøm enn gjennomsnittet.

Nr. 4: «Gjenåpner sidebaner» – samferdselsministeren beordrer gjenåpning av to nedlagte baner.

Nr. 5: «Vill vest i nord» – Alta kommune bryter loven om motorferdsel i utmark.

Nr. 6: «Klima for Kyoto-ja» – Lederen i Stortingets energi- og miljøkomite vil ratifisere avtalen neste år.

Nr. 7: «Statlig strid om sprøytegift» – hvem skal ha ansvaret?

Nr. 8: «Ny gift funnet i rovfuglegg» – bromerte flammehemmere funnet i egg i Sverige.

Nr. 9: «Ferdig forvaltet» – 14 jerver skutt på 14 dager.

Nr. 10: «For giftig for EU» – nye krav skaper problemer for norsk eksport.

Nr. 11: «Oter dreper sau» – sauebønder hevder oter er like farlig som slagbjørn.

Nr. 12: «Brustad vil hindre innsyn» – går mot lovfestet rett til miljøinformasjon.

Vil ikke gi miljøopplysninger

Kommunal- og regionaldepartementet vil ikke lovfeste retten til å kreve opplysninger om miljøstanden.

N&M Bulletin
KRISTIAN JAHRE

Over hundre instanser har levert uttalelse til høringen om lovfestet rett til opplysninger om miljøpåvirkning fra offentlig eller privat sektor.

Ved å kontakte en virksomhet vil du ifølge forslaget kunne få informasjon om forurensning, avfall, ressurs- og energiforbruk, samt andre forhold ved virksomheten som har vesentlig betydning for miljøet. I tillegg skal det gis opplysninger om egenskaper og innhold ved produkter som kan medføre helseskade og miljøforstyrrelser.

I strid med regjeringens ambisjoner?

Langt de fleste som har uttalt seg er positiv til det nye lovforslaget. Kommunal- og regionaldepartementet (KAD) går imidlertid imot lovforslaget.

Et regelverk om aktiv informasjonsplikt på et sektorområde vil være i strid med regjeringens ambisjoner om rammestyring av kommunesektoren, skriver departementet i sin høringsuttalelse.

Dessuten kan ikke KAD se at det er behov for å innføre en lovfestet rett til å kreve opplysninger om miljøtilstanden i kommunene. Blant annet peker de på Kommunelovens § 4 som sier at

kommuner og fylkeskommuner skal drive aktiv informasjon om sin virksomhet.

Dessuten har vi Offentlighetsloven som ivaretar retten til fritt innsyn og offentlig tilgjengelighet til all relevant informasjon, skriver departementet.

Det har ikke lyktes N&M Bulletin å få kommentar fra kommunal- og regionalminister Sylvia Brustad eller andre i departementets politiske ledelse.

Skogbruket skeptisk

Heller ikke skogbruksnæringens paraplyorganisasjon, Skogbrukets Landsforening (SL), er særlig entusiastiske til lovforslaget.

Det er ikke et reelt behov for å pålegge skogbruket så vidtgående plikter og byrder som det legges opp til. I det hele tatt er ikke samfunnets nytte av den foreslåtte opplysningsplikten etter vår oppfatning tilfredsstillende

begrunnet, skriver SL i sin uttalelse.

Bjerke klar til høsten

Det er det offentlige oppnevnte «Miljøinformasjonsutvalget» som står bak lovforslaget. Utvalget arbeidet med forslaget i to år før de overleverte sin innstilling til miljøvernminister Siri Bjerke før jul. Bjerke sendte forslaget på høring i januar.

Mange av høringsuttalelsene vi har fått er svært omfattende. Jeg tror likevel Bjerke har et endelig forslag klart i løpet av høsten, sier rådgiver Knut Kroepelien i Miljøverndepartementet.

Hvis forslaget fra Miljøinformasjonsutvalget blir vedtatt, kan Norge ratifisere Århus-konvensjonen om miljøinformasjon som ble undertegnet i juni 1998. ■

Mer informasjon: www.miljo.no

Varsku for villreinen

Hytter og veibygging tar knekken på villreinstammene. Om et tiår eller to vil mange være borte, mener Direktoratet for naturforvaltning (DN). I fagmiljøene er det strid om hvordan arten bør forvaltes.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Villreinen var en av de første norske «beboerne». Trolig fantes arten her for 40-50.000 år siden. Nå kan det imidlertid snart være slutt. Dyret som fikk de første nordmenn til å komme hit er i ferd med å bli drevet vekk for godt flere steder. Ironisk nok er den moderne nordmanns iver etter å komme ut i naturen en stor trussel mot villreinen.

Vi forventer å miste de mest sårbare bestandene i løpet av en tiårsperiode, sier seniorkonsulent i DN, Johan Danielsen.

Sårbare beiter

I alt finnes det 23 bestander med villrein i Norge. Til sammen ut-

gjør disse om lag 30-40.000 dyr. Et sted mellom en tredjedel og en fjerdedel av disse lever på Hardangervidda. Det eksakte antallet vet ingen. Det er nemlig umulig å telle større bestander av villrein med noen rimelig grad av sikkerhet.

Det klarer ingen. Derfor er det forstemmende når folk med professortitler fra Universitetet i Oslo og Landbrukshøgskolen på Ås hevder at vi må være føre-var og ikke skyte for mye rein. Å holde bestanden på Hardangervidda nede er viktig for dens eksistens. Ved ikke å gjøre dette risikerer vi å ødelegge de siste beitereservene. Det tar fra ett til tre år å bygge opp en villreinbestand gjennom mindre uttak, men det tar mer enn tretti

år å bygge opp nedslitte beiter, sier Danielsen.

Nesten ikke villmark igjen

Villreinbestanden på Hardangervidda er stor, men i dårlig kondisjon på grunn av matmangel. Andre steder er reinen i bedre form, men her er bestandene mindre og sterkere utsatt for press.

Oppstykingen av villmark gjør at det snart ikke er områder igjen. Skogsbilveier, hyttebygging og andre inngrep truer dyra sterkere for hvert år som går.

Av de bestandene som er mest truet nevner Danielsen Setesdalsheiene, Brattfjell-Vindeggen, Blefjell og bestanden i de sørlige deler av Rondane.

Vi vet jo alle hva slags hyttebygging de driver med på Hafjell, nord for Lillehammer, sier han.

Et annet moment som truer arten på sikt er skoggrensene som sakte, men sikkert kryper oppover.

Forskjellig fra tamrein

Villreinen er noe av det mest urnorske vi har, mener Danielsen. Den var imidlertid nesten utryddet rundt århundreskiftet.

Det skyldtes en hemningsløs jakt. Rundt 1930 var det bare fire bestander i Norge, sier han.

Senere har arten tatt seg opp gjennom fredning og såkalt rettet avskyting. Det er viktig for Norges biologiske mangfold. Villreinen er nemlig svært forskjellig fra tamreinen sett med en biologs øyne.

Det er snakk om både genetiske og morfologiske (utseendemessige, red. anm.) forskjeller. I tamreinbestander er det større individuell forskjell på dyrene rent utseendemessig. Noen er mørke, andre helt lyse. At det ikke er noen fordel for en villrein gjenspeiles gjennom at jegerne kaller dem for «judaser».

Normalt er villreinflokker nærmest helt like i fargen. Den skifergrå, homogene fargen gjør dem vanskelig å oppdage i fjellet. ■

Les Norges ledende miljøavis!

Abonnér på Natur & miljø Bulletin i dag og få flott leselampe

Savner du grundig og oppdatert informasjon om miljø saker? N&M Bulletin gir deg spennende nyheter og nyttig bakgrunn hver 14. dag.

Bestill abonnement nå – så får du en flott leselampe i hurtigvarmpremie.

I tillegg sender vi deg to temanummer om genteknologi og turisme.

N&M Bulletin får du for kroner 129,- ut året. For bedrifter og institusjoner koster abonnement kroner 299,- ut året.

Tilbudet gjelder kun nye abonnenter. Vi sender deg hurtigvarmpremien så snart vi har mottatt betaling for abonnementet.

Abonnement på N&M Bulletin ut året koster 129 kroner. Fyll ut og legg kortet i postkassa, eller send det på faks nr. 22 40 24 10. E-post: redaksjonen@naturvern.no

- ☐ Ja, jeg vil abonnere på N&M Bulletin ut året for kr. 129,-. (privatpersoner)
- ☐ Ja, vi vil abonnere på N&M Bulletin ut året for kr. 299,-. (bedrift/institusjon)
- ☐ Jeg/vi har bestilt innen 30. juni og vil motta leselampen.

Mitt navn:

Adresse:

Postnr./sted:

Hurtigvarmpremie

Alle som bestiller innen 30. juni får en hendig, batteridrevet leselampe i posten.

Lampen er sammenleggbart og utstyrt med halogenpære som gir svært godt leselys. I tillegg har den en vanlig pære slik at den kan brukes som lommelykt.

Sendes ufrankert. N&M Bulletin betaler portoen

Svarsending

Avtalenr.: 140212-146 Pb

Natur & miljø Bulletin
Norges Naturvernforbund
Sentrum
0109 OSLO

Avsky mot Bjerke

«Arrogant og egenrådig». Slik karakteriserer norske og svenske miljøorganisasjoner norsk rovdyrforvaltning i en ren avskyresolusjon.

Dusinisvis av rødlistede, drepte rovdyr, en rekke nye fellingstilatelser, ødeleggelser av kjerneområder og sabotasje av samarbeidet mellom Norge og Sverige får norske og svenske miljøorganisasjoner til å reagere skarpt.

I et brev til miljøvernminister Siri Bjerke hevder seks organisasjoner at regjeringen åpenbart ikke ønsker å bidra til oppbygging av livskraftige bestander av jerv, ulv og bjørn i Norge. Denne politikken står i skarp kontrast til svenske myndigheters

bestrebelser etter å bevare nettopp rovdyprene.

I brevet heter det at Norge fraskriver seg sitt ansvar og at regjeringens linje fortsatt går ut på at rovdyr innenfor norgesgrensa skal befinne seg på et minimumsnivå, gjennom en brutal og omfattende avskytningspolitikk.

De seks organisasjonene, WWF-Norge, WWF-Sverige, Foreningen Våre Rovdyr, Svenska Rovdjursforeningen, Norges Naturvernforbund og Svenska Naturskyddsföreningen, beskriver brevet som en avskyresolusjon.

Siden årsskiftet er mer enn femti jerver avlivet i tillegg til ni ulver. Samtidig har myndighetene gitt tillatelse til felling av ytterligere fjorten jerver, seks bjørner og syv ulver. ■

– Ap verre enn Sp

Arbeiderpartiet er blitt en ulykke for norske rovdyr, mener Naturvernforbundet. Organisasjonen er både skuffet og overrasket over Siri Bjerkes håndtering av «de fire store».

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Vi blander oss ikke inn i partipolitikk, men vi hadde forventet en annen rovdyrpolitikk da Arbeiderpartiet kom i regjeringssposisjon, sier fagkonsulent i Naturvernforbundet, Thor Midteng.

Ifølge Midteng har Arbeiderpartiet hatt tradisjon for å holde det klassiske naturvernet høyt hevet.

Det så vi senest bevist av tidligere miljøvernminister Thorbjørn Berntsen.

Men noe har skjedd etter at

Siri Bjerke ble miljøvernminister. Nå mener Midteng at rovdyrforvaltningen er langt verre enn da Senterpartiet hadde regjeringssmak.

Dette er overraskende. Vi vet at daværende miljøvernminister Guro Fjellanger var under et kraftig press fra Senterpartiet i rovdyrspørsmål. Likevel har situasjonen blitt verre etter at Arbeiderpartiet kom til makten. Dessuten er næringssiden fraværende. Det eneste de bidrar med er å øke antall sau i rovdyr-områdene, noe som skaper ytterligere konflikter, sier Midteng. ■

Syklist kastet av toget

Knut Caspari ble kastet av toget fra Stavanger til Oslo fordi han hadde med sykkel – uten å ha reservert plass.

N&M Bulletin
KRISTIAN JAHRE

I år har NSB kommet med et nytt system som skal gjøre det enklere for reisende å ta med sykkel på toget. Likevel opplevde Knut Caspari marerittet da han skulle reise fra Stavanger til Oslo. Fordi han ikke hadde kjøpt plassbilletter på forhånd, ble han kastet av toget.

– Hadde toget allerede vært fylt opp av sykler, kunne jeg for så vidt akseptert dette. Men det var ingen andre sykler om bord. Det fikk jeg undersøkt. Da synes jeg det var fryktelig dårlig gjort av NSB å ikke la meg få være med til Oslo, sier Caspari.

– Må ha billett

Selv om togene har fysisk plass til sykler, har ikke NSB hatt noe formelt tilbud om sykkel på tog mellom Stavanger og Oslo før ruteendringene 17. juni, forteller informasjonssjef Arvid Bårdstu i NSB langdistanse.

Bårdstu vil ikke kommentere hvorvidt det var dårlig gjort eller ikke å kaste Caspari av toget, men opplyser at det på regiontoget mellom Stavanger og Kristiansand er anledning til å ta med sykkel – til og med uten å reservere plass.

– For alle fjerntog er regelen at billett skal være kjøpt på forhånd. Det gjelder også for sykkel, opplyser Bårdstu.

– I ettertid har jeg blitt kjent

(Illustrasjon: Jørgen Larsen/Asgeir Nilsen)

Skal du reise på tog med sykkel, bør du ha formalitetene i orden. Hvis ikke risikerer du å bli forlatt på perrongen.

med dette, men det er likevel merkelig at NSB hadde slikt voldsomt behov for å håndheve sine regler, sier Caspari oppgitt.

bør ikke være så uforutsigbart å reise med tog i Norge i 2001, sier han.

Hyggelig konduktør

Heldigvis ordnet det seg til slutt for Caspari. Etter å ha blitt kastet av et tog, prøvde han seg igjen på neste avgang.

– Det var egentlig ikke mulig å ta med sykkel der heller, men jeg fikk lov av en hyggelig konduktør. Men det var ikke særlig artig å måtte snike med seg sykkel, som til slutt ble alternativet, sier han.

– Er man prisgitt ekstra hjelpsomme konduktører for å få anstendig service hos NSB?

– Personen har sannsynligvis prøvd å reise med fjerntog på en strekning det formelt sett ikke er plass til sykler, men der enkelte konduktører er flinke til å «finne ei råd», mens andre følger boka, sier Bårdstu.

Nyttig erfaring

Til sommeren planlegger Caspari å reise på sykkelferie. Han er glad han på forhånd har fått erfaring hva som kan vente ham om ikke alle formaliteter er i orden.

– Treffer du en kjøp fyr, blir du kasta av. Er konduktøren hyggelig, får du lov å være med. Det

▼ fakta

Slik tar du med sykkel på toget:

- I Norge kan du ta med sykkel på de fleste tog.
- Du må selv bringe den inn i toget og plassere den på anvisst plass for sykler og selv hente den ut av toget. Sykkelen skal være fri for bagasje og låst under transporten. Togpersonalet vil være behjelpelig ved inn- og utlastning.
- På tog hvor det kan reserveres plass for sykkel (Signatur og andre langdistansetog) er dette merket med sykkel-symbol i ruteheftet. På disse togene skal det alltid være bestilt plass for sykkel på forhånd, og sykkelbillett skal være kjøpt før du går på toget.
- NSB anbefaler at du kjøper sykkelbilletten samtidig med egne plass- og reisebilletter.

Noen hater skarven

40 skarvereder ble plyndret i pinsen. Faunakriminalitet ødelegger for fugl og forskning i Østfold.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Nylig ble over førti skarvereder plyndret i Øra naturreservat i Østfold. Fylkesmannen i Østfold vil anmelde forholdet.

– Plyndring av fuglereder i stor stil er grov faunakriminalitet. At det skjer i et naturreservat hvor vernet er ekstra strengt gjør saken enda mer alvorlig.

Slik kommenterer førstekon-sulent Gunnar Bjar, ved fylkesmannens miljøvernnavdeling i Østfold, plyndringen av om lag førti skarvereder i Øra naturreservat i pinsen.

– Hvorfor har ikke fylkesmannen anmeldt forholdet som skjedde for over en uke siden?

– Vi kommer til å anmelde forholdet, men vi forventer ikke en bred etterforskning fra politiets side. Det er å håpe at en anmeldelse kan virke preventivt slik at noe lignende ikke skjer igjen.

Ifølge Bjar har det også vært båter ved Øra ved senere anledninger. Disse forsvant fra åstedet da de ble observert.

Bestemte mistanker

Bjar mener mistanken går i helt bestemte retninger når det gjelder hvem som har ødelagt hekkingen for de mange skarve-

parene i Østfold. Han presiserer likevel at det ikke finnes grunner til å mistenke noen bestemte personer så langt i saken.

– Vi vil ha en viss overvåking i tiden framover for å hindre gjentakelse, sier han.

– Har dere vurdert videoovervåking slik man gjør med blant annet rovfugleir?

– Ikke foreløpig, men det er en mulighet vi må ha i bakhodet.

Hatet av fiskere

Ornitolog Åge Sten Fredriksen har fulgt skarvens, i dette tilfellet mellomskarvens, utvikling på Øra siden arten slo seg ned der i 1997. Han mener skarvens dårlige rykte er ufortjent.

– Mange mener skarven er en primitiv fugl, og derfor mindre verdt. Den er også hatet av fiskere fordi den spiser fisk. Vi har ikke full oversikt over hva arten spiser her i Østfold, men jeg har inntrykk av at det dreier seg om en god del «skrapfisk», slik som for eksempel berggylte. Det er det jo ingen som fisker, sier han.

Fargemerkes

Skarven har hatt suksess i Østfold. Fra de første parene slo seg ned for fire år siden er det nå i alt 508 hekkende par i reservatet.

– Vi gikk og ventet på denne arten i flere år. Den ser ut til å

klare seg bra og bestanden har vært i vekst. I fjor hadde hvert par i gjennomsnitt 2,7 unger. Eggplyndringen, kombinert med stormfelling av mange trær nylig, gjør at det ser mørkere ut for årets kull, sier Fredriksen.

Nærmeste skarvkoloni er ved innsjøen Väneren i Sverige.

Sammen med ornitologen Per Arne Johansen driver Fredriksen et helt nytt ringmerkningsprosjekt på skarv, såkalt fargemerking.

– Skarven kan ikke fanges i garn når vanlige ringer skal leses av. Derfor får vi bare opplysninger fra død fugl. Ved å merke skarvunger med fangeringer som senere kan leses av med teleskop på over 200 meters hold vil vi få nye og viktige opplysninger om arten og dens bevegelser, sier han.

Så langt er 128 skarvunger merket i Østfold. Resultatene inngår i et større EU-prosjekt. ■

Kalenderen

16. - 27. juli: Forsettelse av klimaforhandlingene, i Bonn. Mer informasjon: www.unfccc.int

23. juli - 2. august: Kurs om Svalbards natur og samfunnsforhold, Svalbard. Arr: NTNU, Norsk Polarinstitutt og Universitetsstudiene på Svalbard, tlf: 73 59 45 52.

23. - 27. juli: Økologisk sommerleir på Erga Gard i Rogaland. Tlf: 51 42 81 22.

4. - 5. august: Miljøtreff mot gasskraft i Levanger. Mer informasjon: www.nu.no/miljotreff

17. - 19. oktober: Synergi21 – konferanse om bærekraftig utvikling lokalt og nasjonalt, i Stavanger. Arr: Miljøverndepartementet og Kommunenes Sentralforbund, kontakt Elisabeth Jensen, tlf: 51 59 81 00.

MILJØTREFF MOT
GASSKRAFTVERK
– årets viktigste miljøbegivenhet!
Levanger
4. og 5. august **2001**

Vil du være med på å stoppe gasskraftverkene?

Vil du at Norge skal ta klimaproblemene på alvor?

Miljøtreffet i Levanger er for alle som mener at politikerne skal ta klimaproblemene på alvor.

Ta miljøet på alvor. Stopp gasskraftverkene!

www.nu.no/mi

Her finner du alt du trenger å vite.

<http://www.SAREPTA.org/>

SAREPTA

Internett skoleforum for satellitter og miljø

SAREPTA er en unik informasjonskilde og en elektronisk møteplass for elever og lærere i ungdomsskolen og videregående skole i forbindelse med fagområdene geografi og naturfag. SAREPTA er velegnet til bruk i forbindelse med prosjektundervisning og er tilpasset aktuelle lærerplaner.

SAREPTAs hjørnestein er en satellittbildebank for skoler, plassert ved Tromsø Satellittstasjon. Fra denne "banken" kan skoler innenfor dekningsområdet til satellitten laste ned dagsferske bilder.

SAREPTA inneholder også fakta om miljømessige emner nært knyttet til bildene i satellitt databanken.

Bildeprosesseringsprogram såvel som ordforklaringer og informasjon om satellitteknologi følger også med.

Norsk Romsenter
NORWEGIAN SPACE CENTRE

Ikke brenn alt som brenner

Kos deg med St. Hansbål, men ikke fyr opp alt du finner på stranda. Slik lyder sommerens oppfordring fra Statens forurensningstilsyn (SFT).

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Lørdag vil St. Hansbålene spre lys og varme langs hele norskekysten. Dessverre sprer bålene også en del annet dersom du ikke er kritisk til hva du fyrer opp.

– I utgangspunktet er det ikke lov å brenne avfall verken på St. Hansaften eller andre dager, sier Hans Aasen i SFT.

– Men dere vil vel ikke ta fra folk gleden ved å ha bål St. Hans?

– Nei, absolutt ikke. Men man bør ikke brenne annet enn rent trevirke hvis man vil unngå skader på naturen og seg selv.

Ifølge Aasen er det mange som lar St. Hansbålet inngå som en del av strandryddingen. Plast, trykkipregnert trevirke og bildekk finner veien til varmen. Det

betyr ikke at avfallet forsvinner. I stedet stiger giftige gasser opp i atmosfæren for deretter å havne i naturen. Miljøgiftene finner forskerne igjen i planter, dyr og mennesker, der de hopper seg opp fra år til år.

– Røyken kan også være skadelig for dem som befinner seg rundt bålet, ikke minst for allergikere, sier Aasen.

Bruk hodet!

En del gifter blir også liggende igjen i asken. Fra før er det kjent at brenning av trykkipregnert virke ved vann forårsaker at arsenikk renner ut i vannet. Et tiendels gram er nok til å drepe et voksent menneske. Det som blir igjen i asken er en alvorlig trussel for barn som leker.

I tillegg til normale forholds-

Bruk hodet og rent treverk St. Hansaften. (Foto: Samfoto)

regler med hensyn til brannfare, oppfordrer Aasen folk til å plassere bålet slik at det ikke skader naturmiljøet. Et vakkert, blank-

skurt svaberg blir skadet dersom folk brenner bål.

– Generelt gjelder det bare å bruke hodet, sier Aasen.

Grønn vekst på Politihøgskolen

Faget natur og miljørett er en populært valgretning på Politihøgskolen. Men først og fremst blant «gutta i gore-tex».

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

For fjerde året på rad har studentene i siste studieår ved Politihøgskolen (PHS) kunnet velge «natur og miljørett» som halvårig valgfag. Og, selv om valgfag som «markotika», «politiets møte med etniske minoriteter» og «ledelse» er mer i skuddet, blir det stadig flere grønne politimenn og -kvinner her i landet.

Prioritert av riksadvokaten

– Dette er helt klart et fagområde i vekst, og vi er godt fornøyd med faget så langt sier høgskolelektor Hilde Sørum ved PHS.

Ifølge Sørum skyldes dette økt fokus på miljøkriminalitet i de senere år. I tillegg har ordningen som sier at hvert politidistrikt skal ha sin egen miljøkoordinator og hver stasjon sin miljøkontakt, ført til økt krav om kompetanse på miljøområdet.

– Riksadvokaten har også satt søkelys på natur- og miljøvern gjennom sitt prioriteringsdirektiv, sier hun.

Få jenter

PHS benytter seg mye av eksterne krefter i undervisningen hvor så forskjellige temaer som forurensning, natur- og faunakriminalitet, snøskredfare og kulturminner er pensum. Foreleserne kommer fra så vel Økokrim som miljøorganisasjoner og bedrifter. Pensum er avhengig av hvilken politihøgskole man utdanner seg ved.

– I Bodø er fiskeri- og snøscooterproblematikk sentrale emner. Det er det naturlig nok ikke i Oslo, sier Sørum.

Til tross for veksten er natur og miljørett stadig et fag hvor jentene glimrer med sitt fravær.

Ifølge Sørum var det bare fire jenter av i alt 24 deltagere ved Politihøgskolen i Oslo i år.

– Slik sett er nok dette stadig et fag for de litt spesielt interesserte – de med grønn gore-tex jakke. Vi ønsker oss derfor flere jenter i fremtiden, sier hun. ■